

חדש!
מא(1)

עיוני משפט

לרכישה ישירה ומאובטחת של כתב העת לחצו כאן.
שאלות בנוגע לרכישה יש להפנות לכתובת דואר אלקטרוני
talig@tauex.tau.ac.il, או בטלפון 03-6407257.

המושגות על הענקת פיצוי כספי בשיעור שווין השוקי של הזכויות במקרקעין, המקשים על יישום תפיסת הצדק המתקן – אותה מבקשים דיני הנטילה השלטונית בישראל לקדם. המאמר קורא להטמעת מנעד סעדים רחב יותר בדיני הנטילה השלטונית (לרבות סעדים בעין, פרמיות כספיות וסעדים עקיפים) וכן מציג מודל, המאפשר הבניית מדיניות פיצוי המגשימה וודאות וצדק במידה רבה מזו המושגת במדיניות הנוהגת.

◀ **נילי קרקוריאיל, רועי גילבר, מאיה פלדרר | עשור לחוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005: החוק בראי הפרקטיקה הרפואית**

ד"ר נילי קרקוריאיל, ד"ר רועי גילבר וד"ר מאיה פלדרר מתארים ומנתחים במאמרם את תוצאותיו של מחקר, אותו ערכו בבתי חולים ברחבי הארץ, אשר נועד לבחון את מידת ההלימה בין עקרונות היסוד שבחוק החולה הנוטה למות והליך קבלת ההחלטות הקבוע בו, לבין עמדות הרופאים ודפוסי קבלת ההחלטות שלהם בפרקטיקה. העדר ההלימה, המשתקף ממצאי המחקר, נובע לגישתם ממספר גורמים, ובהם הכרה בזכות החולה לאוטונומיה, שיקולים והנחות פטרנליסטיות, קשיים רגשיים בהתמודדות עם נושא המוות, אופי המערך הטיפולי ואופי הקשר עם החולה. בנוסף, ממצאי המחקר מובילים למסקנה כי דפוסי הפעולה עליהם מדווחים רופאים משקפים תפיסה של אוטונומיה תלוית יחסים אשר שונה במהותה מהתפיסה הליברלית-אינדיבידואליסטית המעוגנת בחוק החולה הנוטה למות ובדין הישראלי בכלל.

◀ **עמית פונדיק | הוכחת סיבתיות באמצעות ראיות סטטיסטיות**
ד"ר עמית פונדיק, מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, טוען שראייה סטטיסטית לגבי גורם סיבתי אפשרי אחד תהיה רלוונטית רק אם תוצג בהנגדה לראיה סטטיסטית נוספת לגבי גורם סיבתי אחר. זאת ועוד, לטענתו, עריכת הנגדה שכזאת במשפט הפלילי הינה בעייתית באופן עקרוני בשל סוגיית הרצון החופשי: אם המשפט הפלילי מרשיע אדם בהנחה שהוא היה חופשי לקבוע את התנהגותו, אין לבסס את הרשעתו על ראיות סטטיסטיות שמניחות שהתנהגותו נקבעה על-ידי גורמים סביבתיים שאינם בשליטתו ושמנטרלים לכן את רצונו החופשי של אותו אדם.

◀ **רות זפרן | אחים ואחיות במשפט**

ד"ר רות זפרן, מבית ספר רדזינר למשפטים במרכז הבינתחומי הרצליה, מתבוננת במאמרה על יחסי אחים במשפט, בדיני המשפחה ובדין הכללי, וטוענת כי לנוכח חשיבותם של יחסים אלה בחייו של הפרט, על המשפט להידרש להם ביתר רצינות ולספק להם הגנה. המאמר מתייחס לשלל הקשרים בדיני המשפחה ובדין הכללי בהם הדין מבטא הכרה והגנה על יחסי אחים, והקשרים רבים אחרים בהם הכרה זאת טרם השתכללה להגנה משפטית מספקת.

◀ **סאני כלב | "אני מחליט עליי" – פרטיות של ילדים**

בעידן הדיגיטלי והזכות לחזרה מהסכמה הורית

סאני כלב, תלמיד לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים, בוחן את ההצדקות להכרה בזכות לחזרה מהסכמה של הורים לפעולות המפרות את פרטיות ילדם הקטין. המאמר גורס שאין לראות בהסכמת הורים לווייתור על פרטיות ילדם הקטין כ"הסכמה מדעת" הניתנת ללא הנבלת זמן. לפיכך, יש לאפשר לקטין (או לקטין שבגרו) לחזור מהסכמה שכזו ולדרוש את מחיקתו של המידע שנאסף לאור ההסכמה ואת הפסקת השימוש בו.

◀ **דפנה ברקארז | היסטוריה של הצדקה**

שופטת בית המשפט העליון, פרופ' דפנה ברקארז, חוזרת לבחון במאמרה את ההתייחסות להיסטוריה בפסקי דין. המאמר מציג מופעים שונים של התייחסות שיפוטית להיסטוריה, תוך הבחנה בין היסטוריה כללית להיסטוריה משפטית, וכן בין הוכחת עובדות בעלות משמעות היסטורית לידיעה שיפוטית ביחס להיסטוריה. בהמשך לכך, המאמר מתמקד במאפיין ייחודי של הצגת היסטוריה בהקשר זה – זיקתה להצדקתן של החלטות שיפוטיות.

◀ **שי שטרן | פיצוי נאות: על סעדים וצדק בדיני הנטילה**

השלטונית בישראל

ד"ר שי שטרן, מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן, מציג במאמרו בחינה מחודשת של מדיניות הפיצוי הנוהגת בדיני הנטילה השלטונית. במאמר מוצגים הכשלים המאפיינים את המדיניות הנוהגת,